Programma Ruimte voor de Rivier 2.0

Factsheet Overasselt-Niftrik

Ruimte voor de Rivier 2.0

Door klimaatverandering krijgen we steeds vaker te maken met extreem weer, zoals heftige regenbuien. Rivieren moeten dan in korte tijd veel water afvoeren. De kans op overstromingen neemt toe. Ook dan willen we droge voeten houden. Zeker omdat de ruimtedruk in Nederland groot is. Daarom heeft de rivier op sommige plekken meer ruimte nodig. Waar straks te weinig ruimte is, reserveren we nu ruimte voor de rivier.

Wat gebeurt er?

Het programma Ruimte voor de Rivier 2.0 heeft onderzocht waar in de toekomst knelpunten in het rivierengebied ontstaan. Ook zijn er gesprekken gevoerd met onder andere gemeenten en maatschappelijke organisaties. Op basis hiervan heeft het programma in september 2026 een voorstel uitgebracht aan het kabinet. Daarin staat op welke locaties ruimte gereserveerd kan worden om aan de rivier te geven. Begin december 2026 neemt het kabinet een besluit op basis van het voorstel. Tot die tijd is er nog niets besloten.

Het besluit gaat over het laten vervallen of behouden van reserveringen en het aanwijzen van globale locaties om nieuwe ruimte te reserveren. Dit betekent dat voor de aan te passen bestaande reserveringen en de globale locaties de precieze grenzen van de reserveringsgebieden nog niet vaststaan. Ook nemen we nu nog geen maatregelen. We houden nu alleen de ruimte beschikbaar om in de toekomst maatregelen te kunnen nemen. Vanaf 2027 stellen we het precieze gebied van een reservering vast in afstemming met de omgeving. Tegelijkertijd zoeken we naar kansen voor bijvoorbeeld natuurherstel, de scheepvaart of recreatie. Medeoverheden, zoals gemeenten, waterschappen en provincies, hebben inspraak in dit proces. Ook inwoners kunnen op dit besluit reageren.

Wat betekent dit voor gemeenten en inwoners?

Bij het reserveren van locaties kijkt het programma altijd naar het huidige gebruik en ontwikkelingen op deze locaties. Zo voorkomen we zoveel mogelijk dat plannen elkaar in de weg zitten. Als een eenmaal gebied gereserveerd wordt, gelden er extra regels. Kleinschalige of tijdelijke ontwikkelingen zijn vaak nog toegestaan, maar grootschalige projecten zijn niet zomaar meer mogelijk. Denk aan een nieuwe woonwijk, de bouw van een appartementencomplex of een grote bedrijfsuitbreiding. De komende tijd werken we uit wat dit concreet betekent. Ook bepalen we of en op welke manier er compensatie komt voor mensen die hierdoor geraakt worden.

Een reservering van ruimte voor de rivier kan lokaal impact hebben. Bijvoorbeeld op gemeenten, inwoners en ondernemers die de ruimte nu gebruiken. Of die hier plannen hebben voor in de toekomst. We begrijpen dat deze gebruikers zich zorgen kunnen maken over een reservering van het gebied. En dat zij zo snel mogelijk duidelijkheid willen. We werken aan de antwoorden op deze vragen.

Wat staat er in dit document?

In dit document lees je specifieke informatie uit het voorstel over de reservering in Overasselt-Niftrik. We leggen uit waarom het voorstel is juist deze locatie te reserveren, wat het knelpunt in de rivier is en welke maatregelen in de toekomst passend kunnen zijn.

Hoe nu verder?

De besluiten vanuit het programma Ruimte voor de Rivier 2.0 maken deel uit van het Ontwerp Nationaal Waterprogramma 2028-2033 (NWP). Daarin staat al het beleid over de Nederlandse rivieren. Het NWP wordt eind december 2026 gepubliceerd. Vanaf dat moment kan iedereen hier een half jaar lang op reageren. Op het Platform Participatie lees je hoe dat werkt. Het programma Ruimte voor de Rivier 2.0 communiceert zelf ook over dit proces. Alle reacties worden door het Rijk beoordeeld en verwerkt in een openbare reactienota.

Meer informatie

Op onze website vind je meer informatie. Je kunt je hier ook abonneren op onze nieuwsbrief of aanmelden voor de webinars waarin we geïnteresseerden elk kwartaal bijpraten.

Figuur 1 Globale locatie Overasselt-Niftrik. De cirkel geeft de geadviseerde uitbreiding aan.

Overasselt-Niftrik

In Overasselt is al ruimte gereserveerd. Het gaat om ongeveer 800 tot 900 hectare grond. Het voorstel is om deze ruimte uit te breiden voor de toekomst. Zie de kaart voor de globale locatie die daarvoor is aangewezen.

Waarom is hier ruimte nodig?

Door klimaatverandering neemt de hoeveelheid water toe en stijgen de waterstanden. Daarom moeten we iets doen om het risico op overstromingen te beperken. Er zijn twee opties: de dijken verder verhogen, of de rivier meer ruimte geven zodat de waterstanden verlagen.

Er is een versmalling van de Maas bij Overasselt-Niftrik. De Maas bij Overasselt-Niftrik is smal. Door klimaatverandering neemt de hoeveelheid water toe en stijgen de waterstanden. Daarom moeten we iets doen om het risico op overstromingen te beperken. Er zijn dan twee opties: de dijken verder verhogen, of de rivier meer ruimte geven waardoor de waterstanden verlagen.

De dijken bij Grave kunnen niet verder verhoogd worden. Dijkverhoging bij Grave is lastig. De historische kern van Grave ligt direct aan de rivier. De kademuur kan niet veel meer verhoogd worden zonder dat het zicht van de stad op de rivier verloren gaat. Dat zou ten koste gaan van de relatie tussen stad en rivier. Ook technisch is een verhoging van de kademuur moeilijk. Daarom willen we andere opties hebben om overstromingen bij hoge waterstanden te voorkomen. Door meer ruimte te geven aan de Maas verlagen de waterstanden.

Om de versmalling van de Maas op lange termijn te kunnen oplossen, moet er nu meer ruimte gereserveerd worden. Als we de versmalling in de toekomst willen oplossen, moeten we zorgen dat de rivier meer ruimte krijgt om het water af te voeren. Daarom adviseren we de huidige reservering uit te breiden. De bestaande reservering Overasselt was ontworpen als berging voor extra water.

Om ervoor te zorgen dat het water ook zakt bij Grave, moet er meer ruimte gecreëerd worden. Dan kan met de aanleg van een omleiding, ook wel een bypass genoemd. Dit is een extra geul waar water doorheen kan stromen als het water in de rivier hoog staat. Deze bypass leidt dan een deel van het water om Overasselt heen. Zo kunnen we het water in de Maas bij Grave laten zakken. Een bijkomend voordeel is dat we met de bypass ook de waterstand bij Mook en Cuijk kunnen verlagen. Om de aanleg van een bypass in de toekomst mogelijk te maken, moet de huidige reservering bij Overasselt doorgetrokken worden naar Niftrik.

Onvoldoende ruimte in de uiterwaarden. Je kunt ook buitendijks meer ruimte voor de rivier creëren. Daardoor zullen de waterstanden ook zakken. Daarom stelt het programma dit ook voor als onderdeel van de oplossing. Maar de Maas bij Overasselt-Niftrik is smal. De maatregelen die hier nu nog mogelijk zijn, laten de waterstanden niet genoeg zakken als de hoeveelheid water in de toekomst verder toeneemt.

Figuur 2 Dijkverhoging in Grave is lastig.

Waarom hebben jullie gekozen voor deze locatie? En niet verderop langs de rivier of aan de overkant?

De stadskern van Grave ligt aan de zuidkant van de rivier tegen de kade aan. Daarom is hier geen ruimte voor een maatregel. En er is ook geen ruimte meer buitendijks. Daarom moet de omleiding binnendijks lopen.

Huidig gebruik en ontwikkelingen in het gebied

Bij het reserveren van de ruimte in Overasselt is destijds gekeken naar het huidige gebruik en ontwikkelingen op deze locatie.

In Overasselt is landbouw en natuur in de omgeving van de gereserveerde locatie. Daarnaast is zijn er woningen en bedrijfspanden. En er is een energieopgave in het gebied. Vanaf 2027 zal het programma in goed overleg met gemeenten de precieze grenzen van de reservering bepalen.

Deze factsheet is een uitgave van:
Programma Ruimte voor de Rivier 2.0

Vragen over reserveringsgebieden?
Neem contact met ons op via
info@ruimtevoorderivier.nl.